

ข้อมูลพื้นฐานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

ประวัติการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้าน

หมู่บ้านถ้ำเวียงแกจัดตั้งเป็นหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นที่ พ.ศ.๒๔๕๗ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ปี พ.ศ. ๒๔๑๗ และปี ๒๔๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรบ้านถ้ำเวียงแก พร้อมทั้งมีพระราชดำริให้โครงการหลวงเข้าไปให้ความช่วยเหลือ โครงการหลวงจึงได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการปลูกและดูแลรักษาการปลูกไม้ผล โดยนำพันธุ์ลิ้นจี่เข้าไปส่งเสริมให้ราษฎรปลูก และถือว่าเป็นหมู่บ้านตรวจเยี่ยมของโครงการหลวงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ประชากรส่วนใหญ่เป็นเผ่าม้งก่อนมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ ปัจจุบันนี้ได้มีการอพยพมาจากบ้านขุนน้ำมิด ตำบลนาไร่หลวง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๐๐ ความเชื่อดั้งเดิมของชาวบ้านบ้านถ้ำเวียงแก คือ การนับถือผีและบรรพบุรุษ ชุมชนแห่งนี้ได้รับเอกสารสัญญาชาติหรือบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๗ บ้านถ้ำเวียงแกได้รับประกาศเป็นหมู่บ้านอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยการนำของนาย

แสนสุวรรณ แซ่ท้าว เป็นผู้ใหญ่บ้าน เหตุที่ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “ถ้ำเวียงแก” เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั้นเป็นภูเขาและมีหินผา ประกอบกับมีถ้ำอยู่บริเวณนี้หลายแห่ง คือ ถ้ำเวียงแก ถ้ำผาหมี ถ้ำผาผึ้ง ถ้ำค้างคาวเหนือ และ ถ้ำค้างคาวใต้ ซึ่งมีถ้ำเวียงแกเป็นศูนย์กลางของถ้ำทั้งหลาย และเป็นถ้ำที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นประชาชนจึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านถ้ำเวียงแก โดยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตำบลนาไร่หลวง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ กิ่งอำเภอสองแควได้รับการยกฐานะให้เป็นอำเภอสองแคว ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๐ หมู่บ้านจึงขึ้นอยู่กับตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน มาจนถึงทุกวันนี้

พื้นที่ดำเนินงาน สถานที่ตั้งพื้นที่

ขนาดและที่ตั้ง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่านระดับความสูง ๕๗๔ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พิกัดที่ X ๖๘๔๒๒๑.๐๐ Y ๒๑๔๔๙๐๒.๐๐ อยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติดอยภูคามิพื้นที่รับผิดชอบ ๖ หมู่บ้านได้แก่ บ้านถ้ำเวียงแก หมู่ที่ ๑, บ้านผาหมี หมู่ที่ ๑๐, บ้านน้ำพัน หมู่ที่ ๙, บ้านปางปุก หมู่ที่ ๒, บ้านทางทุ่ง หมู่ที่ ๓ ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และหมู่บ้านปางแก หมู่ที่ ๗ ต.ทุ่งช้าง อ.

ทุ่งช้าง จ.น่าน เป็นหมู่บ้านเอี่ยมเอี้ยน โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านปางกอม ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านหางทุ่ง-บ้านปางปุก อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (Slope Complex) มีลักษณะเป็นเนินเขาและเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนและบางส่วนเป็นพื้นที่ราบริมลำน้ำ พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๖๐๐-๗๐๐ เมตร

กลุ่มบ้านเป้าหมายในการดำเนินงาน ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก

กลุ่มบ้าน	ตำบล	ความสูงของพื้นที่ (เมตร)	บริบทของพื้นที่	ครัวเรือน	ประชากร (คน)	ชนเผ่า
1. บ้านถ้ำเวียงแก	นาไร่หลวง	600-700	ข้าวไร่	267	1,214	ม้ง
2. บ้านผาหมี่	นาไร่หลวง	600-700	ข้าวไร่	259	1,104	ม้ง
3. บ้านน้ำพัน	นาไร่หลวง	400-500	ข้าวไร่	46	243	เมี่ยน
4. บ้านปางปุก	นาไร่หลวง	300-400	ข้าวไร่	220	875	ไทลื้อ
5. บ้านหางทุ่ง	นาไร่หลวง	300-400	ข้าวไร่	92	320	ไทลื้อ
หมู่บ้านเอี่ยมเอี้ยน						
6. บ้านปางแก	ทุ่งช้าง	800-1,500	ข้าวไร่	254	1,100	ม้ง
รวม	2 ตำบล	350 - 600		1,138	4,856	3 ชนเผ่า

ข้อมูลระดับการพัฒนา ABCD ของหมู่บ้าน กลุ่มบ้านในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก

พื้นที่โครงการฯ	พื้นที่รับผิดชอบกลุ่มบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ระดับพัฒนา
ถ้ำเวียงแก	๑. บ้านถ้ำเวียงแก	๑	นาไร่หลวง	สองแคว	น่าน	B
ถ้ำเวียงแก	๒. บ้านผาหมี่	๑๐	นาไร่หลวง	สองแคว	น่าน	B
ถ้ำเวียงแก	๓. บ้านน้ำพัน	๙	นาไร่หลวง	สองแคว	น่าน	B
ถ้ำเวียงแก	๔. บ้านปางปุก	๒	นาไร่หลวง	สองแคว	น่าน	B
ถ้ำเวียงแก	๕. บ้านหางทุ่ง	๓	นาไร่หลวง	สองแคว	น่าน	B
	พื้นที่ t&v					
ถ้ำเวียงแก	๑. บ้านปางแก	๗	ทุ่งตง	ทุ่งช้าง	น่าน	C

สภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ และแหล่งน้ำ

สภาพพื้นที่ สภาพทั่วไปเป็นป่าดิบแล้ง มีไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ก่อ หว่า จั้วป่า กำลังเสือโคร่ง และรัง ปัจจุบันพื้นที่ป่าเหลืออยู่บริเวณตอนเหนือของหมู่บ้าน ซึ่งจัดเป็นบริเวณลุ่มน้ำชั้น ๓ ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศโดยรวม และอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตอนล่างได้ลักษณะดินเป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินจำพวก Intermediate rock ส่วนใหญ่เป็นดิน RED Yellow Podzolic ซึ่งมักพบบนภูเขา หน้าดินตื้น ความลึกของหน้าดินจะแปรเปลี่ยนไปตามความลาดชันของพื้นที่ โดยที่ดินด้านบนมีสีน้ำตาลเข้ม เนื้อดินเป็นดินร่วนปนเหนียว ปฏิกิริยาดินเป็นกรดแก่มาถึงปานกลาง ส่วนดินล่าง เนื้อดินเป็นดินเหนียวมีเศษหินปนมาก มีสีเหลืองปนแดงหรือสีแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดแก่มาถึงปานกลาง

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบเขตร้อนเฉพาะฤดูกาล โดยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเอาความชุ่มชื้นเข้ามาสู่พื้นที่ ทำให้มีผลตกชุกในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนและจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเอาความหนาวเย็นมาในเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะทำให้มีสภาพอากาศร้อน โดย อุณหภูมิตลอดทั้งปี ๒๖.๖๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน ๔๑.๑ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม ๙.๔ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ร้อยละ ๗๗.๐๕ ในเดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดร้อยละ ๘๔.๘๖ และต่ำสุดในเดือนมีนาคมร้อยละ ๖๒.๐๒ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี ๑,๑๘๑.๔๔ มิลลิเมตร สูงที่สุดในเดือนสิงหาคม ๒๐๘.๑๓ มิลลิเมตร และต่ำที่สุดในเดือนมกราคม ๒.๑๖ มิลลิเมตร โดยมีวันที่ฝนตกเฉลี่ยตลอดทั้งปี ๑๒๓.๗ วัน เดือนสิงหาคมมีฝนตกมากที่สุด ๒๑.๙ วัน

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นน้ำใช้สำคัญของหมู่บ้าน เป็นลำห้วยสายเล็ก ๆ ได้แก่ ลำห้วยตาด ลำน้ำแม่ถ้ำลำน้ำพัน และลำน้ำหุย .มีระบบน้ำประปาภูเขาใช้ในการอุปโภคและบริโภค

สภาพเศรษฐกิจ สังคมชุมชน สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน

สภาพเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๒๓ พืชหลักที่ปลูก ได้แก่ ไม้ผล เช่น ลิ้นจี่ มีพื้นที่ปลูกประมาณ ๑,๖๐๐ ไร่ โดยบริเวณพื้นที่ปลูกตามเชิงเขาและอาศัยน้ำฝน ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ พันธุ์ที่นิยมปลูกคือ พันธุ์ฮงฮวย, พันธุ์โอเอียะ, พันธุ์ค่อม และพันธุ์จักรพรรดิ เป็นต้น สำหรับไม้ผลอื่นๆ เช่น อาโวคาโด และมะม่วง เป็นพืชที่เกษตรกรให้ความสนใจและเริ่มปลูกในพื้นที่ ส่วนพืชไร่ ได้แก่ ถั่วแขก เป็นพืชที่ได้รับความสนใจจากเกษตรกรเนื่องจากเป็นพืชที่มีอายุสั้น และยังมีช่องทางการตลาดที่ดี เดิมโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงลุ่มน้ำน่าน พื้นที่ ๑๐ เป็นผู้ให้การสนับสนุน อาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม และของป่า ปัจจุบันโครงการพัฒนาแบบพื้นที่สูงถ้ำเวียงแก ได้พัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนโดยการส่งเสริมอาชีพทางเลือกเพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร โดยประกอบด้วย ส่งเสริมการปลูก พืชผักในและนอกโรงเรือนเพื่อจำหน่ายตลาดชุมชน/ตลาดข้อตกลง สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตพืชไร่ (ข้าวไร่ และถั่ว) ส่งเสริมปลูกไม้ผลที่มีความเหมาะสม กับสภาพพื้นที่ ได้แก่ มะม่วงเงาะ อาโวคาโด เสาวรสหวาน องุ่น ทดแทนการปลูกพืชไร่ ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์และประมง หมู ไก่ ปลา และกบ เพื่อสร้างรายได้เสริม และเพื่อการบริโภค ส่งเสริมการแปรรูปข้าวไร่พันธุ์ข้าวเบล้เจ้า ที่มีคุณค่าทางอาหาร ธาตุเหล็กสูง และพัฒนางานหัตถกรรมท้องถิ่นและประยุกต์

ข้อมูลรายได้

รายได้หลักจากการเกษตร

รายได้จากอาชีพรับจ้างและค้าขาย

รายได้หลักสูงสุด ๗๕,๕๐๐ บาท รายได้จากอาชีพอื่นสูงสุด ๕๐,๐๐๐ บาท

รายได้หลักต่ำสุด ๑,๕๐๐ บาท รายได้จากอาชีพอื่นต่ำสุด ๓,๐๐๐ บาท

รายได้จากอาชีพอื่นเฉลี่ยต่อปี ๓๘,๕๐๐ บาท

รายได้จากอาชีพอื่นเฉลี่ยต่อปี ๒๖,๕๐๐ บาท

หมู่บ้าน	ตำบล	รายได้ต่อครัวเรือน
๑. บ้านถ้ำเวียงแก หมู่ที่ ๑	นาไร่หลวง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
๒. บ้านผาหมี หมู่ที่ ๑๐	นาไร่หลวง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
๓. บ้านน้ำพัน หมู่ที่ ๙	นาไร่หลวง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
๔. บ้านปางปูก หมู่ที่ ๒	นาไร่หลวง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
๕. บ้านทางทุ่ง หมู่ที่ ๓	นาไร่หลวง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
๖. บ้านปางแก หมู่ที่ ๗	ทุ่งช้าง	๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐
รวม		๕๐,๐๐๐ - ๗๕,๐๐๐

หมายเหตุ รายได้ของแต่ละครัวเรือนมาจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของพัฒนาชุมชนอำเภอสองแคว ระดับหมู่บ้าน ป ๒๕๖๐

สังคมชุมชน ปัจจุบันโครงการพัฒนาแบบพื้นที่สูงถ้ำเวียงแกได้พัฒนางานด้านสังคมและชุมชน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยการสนับสนุนการทำแผนชุมชน และการขับเคลื่อนการ นำไปใช้ประโยชน์ ๕ พื้นที่ ๔ ด้านหลัก คือส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มปลูกผัก การจัดตั้งกลุ่มและกองทุนเพื่อให้เกษตรกรบริหารจัดการตนเองได้ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มแปรรูป(วิสาหกิจชุมชน) การพัฒนาตลาดผลผลิตในชุมชน การพัฒนาหมู่บ้านสะอาดชุมชนเข้มแข็ง และสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงงานบูรณาการในพื้นที่

สิ่งแวดล้อม ไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง มีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเป็นจำนวนมากความต้องการ งบประมาณมาเป็นค่าแรงในการเฝ้าระวังในการป้องกันไฟป่า และสร้างจิตสำนึก ฝึกทำการเกษตรแบบอินทรีย์และชีวภาพ

โครงสร้างพื้นฐาน

เส้นทางคมนาคม เส้นทางคมนาคมจากจังหวัดน่านไปยังโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ถ้ำเวียงแก้ว สามารถใช้ได้ ๒ เส้นทาง คือ

จากจังหวัดน่านถึงอำเภอเชียงกลาง ระยะทางประมาณ ๗๖ กิโลเมตร และจากอำเภอเชียงกลางถึงโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก้ว ระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น ๙๔ กิโลเมตร

จากจังหวัดน่านถึงอำเภอท่าวังผา ระยะทางประมาณ ๔๒ กิโลเมตร และจากอำเภอท่าวังผาถึงโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก้ว ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น ๘๒ กิโลเมตร ๓.การเดินทางจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ถึงโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก้ว ใช้เวลาในการเดินทาง ๕ ชั่วโมง ๑๕ นาที (ระยะทาง ๓๑๙ กิโลเมตร)

๔.การเดินทางจากโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก้วถึงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางค่า อำเภอปง จังหวัดพะเยา ระยะทาง ๖๒.๔ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง ๑.๒๑ ชั่วโมง โดยเส้นทางคมนาคมเป็นถนนลาดยางทั้งหมด

ถนน .สภาพถนนในพื้นที่หมู่บ้าน ถนนระหว่างบ้านเป็นถนนลาดยาง ถนนพื้นที่ทำกินเป็นถนนลูกรัง

ไฟฟ้า ระบบไฟฟ้ามีไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคใช้ภายในหมู่บ้านทุกหลังคาเรือน

โทรศัพท์ ภายในหมู่บ้านมีสัญญาณโทรศัพท์มือถือใช้ได้ดี ประชาชนให้หมู่บ้านมีโทรศัพท์มือถือใช้กันเกือบทุกคน

ประชากร ในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก้ว

กลุ่มบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	ชนเผ่า	ครัวเรือน	ประชากร(คน)
บ้านถ้ำเวียงแก้ว	๑	นาไร่หลวง	ม้ง	267	1,214
บ้านผาหมี่	๑๐	นาไร่หลวง	ม้ง	259	1,104
บ้านน้ำพัน	๙	นาไร่หลวง	เมี่ยน	46	243
บ้านปางปุก	๒	นาไร่หลวง	ไทลื้อ	220	875
บ้านทางทุ่ง	๓	นาไร่หลวง	ไทลื้อ	92	320
หมู่บ้านเยื่อมเยื่อน					
บ้านปางแก	๗	ทุ่งช้าง	ม้ง	254	1,100
รวม		2 ตำบล	3 ชนเผ่า	1,138	4,856

การศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมศึกษา/ไม่จบ ร้อยละ ๔๘.๐๗ รองลงมาคือมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๒๘.๘๔ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๑๙.๒๕ และระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ร้อยละ ๓.๘๔

- โรงเรียนสมาคมพยาบาลไทยถ้ำเวียงแก้ว
- ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน แม่ฟ้าหลวง บ้านน้ำพัน
- โรงเรียนบ้านปางปุก

การสาธารณสุข

การสาธารณสุข หมู่บ้านถ้ำเวียงแก้วมีหน่วยงานด้านสาธารณสุขตั้งอยู่ในชุมชน หรือตรวจรักษาหรือโรงพยาบาลสองแคว อำเภอสองแคว โรงพยาบาลสองแคว ทุกปีสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสองแควจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพร่วมกับคนในชุมชน โดยสาธารณสุขอำเภอสองแควให้บ้านถ้ำเวียงแก้ว เป็นหมู่บ้านต้นแบบเรื่องสุขภาพ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พื้นที่แปลงที่ ๑ บ้านถ้ำเวียงแก และบ้านผาหมี มีเนื้อที่รวม ๓๐,๓๒๑ ไร่ มีพื้นที่เขตป่าไม่มีเนื้อที่ ๒๕,๙๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๙ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่นอกเขตป่าไม่มีเนื้อที่ ๓,๖๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๗ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในชั้นลุ่มน้ำ ๑,๒ มีเนื้อที่ ๒,๑๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๗ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในชั้นลุ่มน้ำ ๓,๔,๕ มีเนื้อที่ ๑,๕๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๐ ของพื้นที่โครงการฯ เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๕๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๘๐ ของพื้นที่โครงการฯ

พื้นที่แปลงที่ ๒ บ้านน้ำพัน มีเนื้อที่รวม ๒๘,๕๙๑ ไร่ พื้นที่เขตป่าไม่มีเนื้อที่ ๒๕,๓๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๓ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่นอกเขตป่ามีเนื้อที่ ๘๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๖ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในชั้นลุ่มน้ำ ๑,๒ มีเนื้อที่ ๒๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓ ของพื้นที่โครงการฯ พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในชั้นลุ่มน้ำ ๓,๔,๕ มีเนื้อที่ ๕๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๓ ของพื้นที่โครงการฯ เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๖๒ ไร่หรือร้อยละ ๐.๒๒ ของพื้นที่โครงการฯ

การถือครองที่ดิน พื้นที่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดอยภูคา ชุมชนมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครอบครัวละ ๑๐ ไร่ โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน

แหล่งเงินทุน ชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบแผนงาน / โครงการของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านปัจจัยการผลิตหรือเงินกองทุน โดยการบริหารของชุมชนจัดการให้เกิดประโยชน์ สมาชิกมีโอกาสใช้เงินกองทุนอย่างทั่วถึง ในปัจจุบันมีกองทุนหมุนเวียนต่าง ๆ ได้แก่ กองทุนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กองทุนสหกรณ์ กองทุน กขคจ. และกองทุนสงเคราะห์ราษฎร

การรวมกลุ่มเกษตรกร ในการดำเนินงานของ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก

หมู่บ้าน	กลุ่ม	สมาชิก
1. บ้านถ้ำเวียงแก หมู่ที่ 1	กลุ่มสหกรณ์การเกษตรขยายผลโครงการหลวงถ้ำเวียงแกจำกัด	1 กลุ่ม 68 ราย
2. บ้านผาหมี หมู่ที่ 10	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนม่อนไร่บ้านถ้ำเวียงแกบ้านผาหมี แปรรูปข้าวเปลือกเจ้า	1 กลุ่ม 15 ราย
	กลุ่มงานหัตถกรรม	2 กลุ่ม 22 ราย
3. บ้านน้ำพัน หมู่ที่ 9	กลุ่มปลูกผักในโรงเรือน(พริกหวาน แดงกวางฮู้ปุ่น) ผักนอกโรงเรือน(ฟักทองคางคก)	1 กลุ่ม 14 ราย
	กลุ่มปลูกไม้ผล (มะม่วง อาโวคาโด เสาวรสหวาน)	1 กลุ่ม 48 ราย
4. บ้านปางปุก หมู่ที่ 2	กลุ่มปลูกผักในโรงเรือน (แดงกวางฮู้ปุ่น) ผักนอกโรงเรือน (ฟักทองคางคก)	1 กลุ่ม 12 ราย
	กลุ่มปลูกไม้ผล (องุ่น มะม่วง อาโวคาโด เสาวรสหวาน)	1 กลุ่ม 7 ราย
5. บ้านหางฟุ้ง หมู่ที่ 3	กลุ่มปลูกพืชไร่ ถั่วเนาวนางแดง	1 กลุ่ม 25 ราย
	กลุ่มปลูกผักนอกโรงเรือน(ฟักทองคางคก)	1 กลุ่ม 5 ราย
	กลุ่มปลูกไม้ผล (องุ่น มะม่วง อาโวคาโด เสาวรสหวาน)	1 กลุ่ม 4 ราย
6. บ้านปางแก หมู่ที่ 7	กลุ่มปลูกผักในโรงเรือน (พริกหวาน มะเขือเทศโหม้ส)	1 กลุ่ม 13 ราย
	กลุ่มปลูกไม้ผล (องุ่น อาโวคาโด เสาวรสหวาน)	1 กลุ่ม 6 ราย
	รวม	14 กลุ่ม 239 ราย

ผลผลิตทางการเกษตร พืชผักในโรงเรือนได้แก่ พริกหวาน มะเขือเทศโทมัส มะเขือเทศเชอร์รี่ แดงกวา ญี่ปุ่น พืชผักนอกโรงเรือนได้แก่ พักทองคางคกไม้ผลได้แก่ มะม่วง ลิ้นจี่ ฝรั่ง เมล่อน มะคาเดเมีย อาโวคาโด พืชไร่ได้แก่ ถั่วเนาว์แดง ถั่วเหลือง ข้าวเบิ้ลเจ้าโดยการปลูกเพื่อบริโภคจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น ตลาดข้อตกลง ตลาดโครงการหลวง

แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบ้านถ้ำเวียงแกได้แก่ ถ้ำเวียงแก, ถ้ำผาหมี่, ถ้ำผาผึ้ง, ถ้ำค้างคาวเหนือ และ ถ้ำค้างคาวใต้

ผู้ปฏิบัติงาน

นายชวลิต สุทธเขตต์
นางสาวเพ็ญอ้อ ศรีเพชร
นายสมบัติ สารใจ
นางสาวนลินนุช วังกาวิ
นายประสิทธิ์ จ๊ะแต่ะ

ผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำน่าน
ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำน่าน
หัวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก
เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก
เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก